

mange Aar og kræver endnu, og det stærkere og stærkere, nemlig en Præstevalglov. Men nu synes der i Tidernes Løb at være kommet en uløselig Forbindelse mellem en Præstelønningslov og en Præstevalglov. Jeg tør heller ikke sige, at det bliver muligt nu at faa en Præstevalglov uden en Præstelønningslov, skønt jeg ikke ser, hvorfor det skulde være umuligt. Men naar en Gang en Opfattelse har gjort sig saa stærkt gældende, som denne har, vil det vel ikke lade sig gøre. Men det var i hvert Fald det, Kravene stod paa, og det er min Opfattelse, at naar Menighedsraadene den Gang kom med, kom de ikke med som et Udtryk for et Livets Krav indenfor de kirkelige Bevægelser i vort Folk, men som et Krav af politisk Art, om man vil, som noget, der under de Forhandlinger, der da fandt Sted, blev knyttet til paa en saadan Maade, at man ikke kunde faa det, som var Livets Krav, uden tillige at tage Menighedsraadene med. Jeg udtalte den Gang min Anskuelse om dette, da jeg i sin Tid stemte for Menighedsraadsloven. Det er jo nemlig saaledes, at de forskellige kirkelige Retninger indenfor Folkkirken i en meget lang Aarrække have gaaet og — man kan gerne sige — set skævt til hinanden, saa at sige plejet deres kirkelige Interesser hver for sig, uden Forstaaelse af hinanden, og jeg nærede da et svagt Haab om, at det i mange Sognemenigheder maatte komme til at gaa saadan, at naar der blev sat Mænd af forskellige kirkelige Anskuelser ind i Menighedsraadet, skulde dette føre til, at de kirkelige Opfattelser kom til bedre at forstaa og anerkende hinanden. Det er min Erfaring som Medlem af et Menighedsraad i den Tid, vi havde Menighedsraad, at det ikke ad den Vej lykkedes. Noget helt andet er, at jeg erkender, at gennem selve Livsudviklingen paa saadanne Steder er der i Virkeligheden kommet en bedre Forstaaelse end tidligere — jeg tænker nærmest paa de to kirkelige Hovedretninger, den grundtvigske og Indre Mission —, og det har ogsaa faaet kendeligt Udtryk gennem de Udtalelser, der ere faldne her i disse Dage.

Man vil forstaa, at med denne Synsmaade kunde jeg i og for sig ikke ønske, at vi paa ny skulde vedtage et Forslag om Menighedsraad. Jeg anser det for at være

†

en Uting, naar jeg tænker paa Sogneindretningen med den borgerlige Overledelse af de kirkelige Forhold, som der er og maa blive, indtil den Adskillelse sker, som vi alle kun skimte i det fjerne. Indtil den Tid synes jeg det er en Selvmodsigelse, en Meningsløshed at tale om Sognemenighed. Ordet Menighed har noget andet i sig end det, som en Sognegrænse giver. Heller ikke tror jeg, hvad der jo er antydnet i Dag og maaske af flere Talere tidligere, at der i den bekendte Dagsorden, som blev vedtagen i Fjor, den Gang Menighedsraadsloven var falden bort, egentlig laa noget bestemt Krav om, at man skulde have en Menighedsraadslov igen. Som den ærede sidste Taler sagde, gik den jo ud paa, at de omhandlede Forhold burde ordnes ved Lov. Det er een Ting, men deri ligger ikke, at det just skulde være en Menighedsraadslov. Hvad gik de omtalte Cirkulærer ud paa? Det første gik ud paa, at Præsterne skulde forvalte Fattigblokkenes Midler indtil videre. Det kunde de nemt gøre uden Menighedsraad. Det andet gik ud paa, at Præsten og to af Sogneraadet valgte Mænd eller Kvinder skulde have Tilsyn med selvejende Kirker. Det kunde ogsaa let realiseres uden Menighedsraad. Endelig, at der dannedes et Valgnævn paa 6 Personer, som skulde gøre Indstilling ved Præsteembeders Besættelse. Men dette vilde løse sig af sig selv, naar vi fik en Præstevalglov. Den er det naturlige Sted til Løsning af dette Spørgsmaal. Men Præstevalgretten er kun kædet til her som en midlertidig Bestemmelse. Den — jeg vil ikke sige — Uvillie, for jeg har i og for sig ikke nogen Uvillie mod det foreliggende Forslag, naar jeg sammenligner det med det tidligere, men den mindre Lyst, jeg har til at lovgive paa dette Omraade, kan ogsaa komme noget deraf; at medens Ordningen tidligere kun gjaldt for 6 Aar, skal den nu være fast; men det, som vi trænge til fremfor alt, Præstevalget, er midlertidigt. Min Nabo til Venstre udtalte i Gaar, at han netop af den Grund satte Pris paa at faa denne Lov gennemført. Men det kan man jo godt gøre et Arbejde for uden at behøve det Tilhæng, som er i selve Menighedsraadsloven.

Det, jeg mener, der trænges til, er altsaa de Ting, jeg her har nævnt, og for-